

IDA MARIE ŠUMOVÁ

14. 3. 1914 – 14. 4. 1992

Účastnice zahraničního odboje v Anglii za druhé světové války se narodila 14. března 1914 ve Ždánicích na Moravě jako Ida Marie Sudická. Vyrůstala spolu se dvěma sourozenci v rodině drobného rolníka Eduarda a jeho ženy Marie. Základní školu vychodila v rodném městě a ve studiu pokračovala na reálném gymnáziu v Kyjově. V roce 1935 ho úspěšně zakončila maturitní zkouškou a nastoupila na Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze.

V roce 1938 se rozhodla studium přerušit a po první státní zkoušce odjela do Spojeného království, aby se zdokonalila v angličtině. Vypuknutí druhé světové války jí znemožnilo návrat domů, a tak musela v Británii zůstat. Od začátku se snažila pomáhat krajanům při útěku z okupované vlasti a usnadňovala jim jejich začátky v exilu. Živila se jako vychovatelka v tamních rodinách, později se na výzvu Červeného kříže přihlásila do ošetrovatelského kurzu a po jeho absolvování nastoupila do *Metropolitan War Emergency Hospital* ve Walton-on-Thames jako ošetrovatelka. Po roce a půl těžce onemocněla, po uzdravení jí však návrat na původní místo již nebyl doporučen. Chvilí pracovala jako květinářka u firmy Georgic, na přelomu let 1941 a 1942 pak docházela na Pitman's College a během studia usilovala o zaměstnání u československých státních úřadů, ty však na její opakované žádosti reagovaly odmítavě. Rozhodla se tedy nalézt uplatnění u *Ženských pomocných leteckých sborů* (Women's Auxiliary Air Force, zkráceně WAAF).

První ženy sloužily u britského letectva již během první světové války, tehdy dobrovolnice vykonávaly práci řidiček, mechaniček a další zaměstnání. V roce 1920 vláda tyto oddíly rozpustila, ale s přicházející hrozbou války je v roce 1939 opět obnovila. Pro potřeby Královského letectva vznikly specializované oddíly ženských pomocných sil vojenského letectva WAAF, které mu byly přímo podřízeny. Jejich příslušnice sloužily na území Evropy, Afriky, ve Středomoří i na Dálném východě. Zastávaly řadu profesí, pracovaly v kancelářích, kuchyních, dílnách, skladech, byly řidičkami, leteckými elektrikářkami, obsluhovaly řadu moderních přístrojů ve fotografickém, meteorologickém, mapovém a šifrovacím oddělení nebo se zapojily do protiletadlové obrany. Dokázaly tak plnohodnotně nahradit muže odvolané na frontu, ve snaze nevystavovat je zbytečnému nebezpečí však nesloužily jako posádky vojenských letadel a nesměly se účastnit vojenských operací. Od roku 1941 Britové povolili, aby do oddílů WAAF přicházely i příslušnice jiných národů. S Belgičankami, Němkami, Palestinkami a ženami dalších národností tak ve sborech pracovalo i více než 160 rodaček z Československa.

Službu u jednotek WAAF nastoupila Ida Marie 28. ledna 1943. Po nástupu prošla spolu s ostatními nováčky základním vojenským výcvikem ve výcvikové stanici Maurcamb. Absolvovala

tvrdou fyzickou přípravu, tzv. Physical Training, doplněnou o různá cvičení, pochody a přehlídky. Její součástí byla i výuka první pomoci a nemalý důraz byl kladen i na rozpoznávání vojenských hodností a správný vojenský pozdrav. Ida si musela, stejně jako jiné ženy, zvyknout na náročnost a preciznost práce na letišti. Po základním výcviku absolvovala půlroční meteorologický kurz a pak byla přidělena k *311. československé bombardovací peruti RAF*, kde působila v hodnosti Leading Aircraftwoman (ev. č. 2146948) jako „rosničkářka“ u meteorologické služby, mimo jiné na leteckých základnách Talbenny a Beaulieu.

Během služby ve Skotsku poznala svého budoucího muže, palubního mechanika a později operačního letce, seržanta Josefa Šumu, za kterého se 23. února 1944 v Brockenhurstu provdala. V témže roce otěhotněla a byla z armády pro neschopnost vykonávat vojenskou službu propuštěna. Do konce roku 1945 bydlela s rodinou ve Skotsku, potom byli repatriováni do vlasti. S Josefem měli celkem pět dětí.

Po návratu žili nejprve ve Vilémově, později se usadili v Benešově nad Ploučnicí. Ida se do činnosti vojenské ani civilní povětrnostní služby již dále nezapojila, pracovala jako učitelka na základní škole, manžel byl povýšen do hodnosti poručíka v záloze a zaměstnán u meteorologické služby. Ve vlasti to neměli Šumovi ani ostatní „západáci“ jednoduché, neustále naráželi na nepochopení, připadali si nežádoucí a již před rokem 1948 se dostávali do, zatím skrytého, hledáčku vojenské kontrarozvědky. Po únorovém převratu pak byli účastníci odboje na západní frontě, především pak bývalí příslušníci RAF, považováni za odpůrce režimu a vystaveni pronásledování. Propuštění z armády, postih rodin a pozdější perzekuce jejich dětí patřily k tomu mírnějšímu. Mnoho jich bylo uvězněno a odsouzeno k těžkému žaláři, většinou na základě obvinění ze špionáže pro západní mocnosti. Manželé Šumovi byli propuštěni ze zaměstnání a Ida byla navíc označena za nespolehlivou pro své náboženské přesvědčení. Všestranně vzdělaná žena se znalostí čtyř jazyků si tak musela vydělávat jako úřednice. Po roce 1990 byli ona i její manžel rehabilitováni, Ida byla povýšena do hodnosti majorky v. v., Josef in memoriam do hodnosti podplukovníka. Ida Marie Šumová zemřela 14. dubna 1992 v Teplé u Třebenic, pohřbená je v Benešově nad Ploučnicí.

Služba československých dobrovolnic za druhé světové války v Anglii se stala pevnou součástí britských vojenských tradic, přesto u nás zůstává nedocenená a jména desítek statečných žen zapojených do odboje jsou téměř neznámá.

(Zpracovala: Jitka Haincová)

Použitá literatura:

BAREVNÁ HISTORIE. [Ida Marie Sudická-Šumová...] In: *Facebook* [online]. 15. říjen 2020 [cit. 11. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/barevna.historie/posts/707601460111273/>

Československé ženy ve WAAF. Šumová Ida Marie. In: *Klub vojenské historie 276TH SQDN. (REENACTED) RAF, Z.S.* [online]. Praha: KVH 276TH SQDN (reenacted) RAF, z.s. [cit. 4. 11. 2021]. Dostupné z: <https://www.276.cz/badatelna-2/prislusnice-women-auxiliary-air-force/>

FLAJŠMAN, Miroslav a Josef ŠTEKL. Zahraniční protifašistický odboj – západní skupina. In: FLAJŠMAN, Miroslav a Josef ŠTEKL. *Hydrometeorologická služba armády české republiky 1918–2018*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, 2017, s. 294. ISBN 978-80-7278-707-4.

MEDŘICKÝ, Josef a Josef CHVÍLA. 311. letecká bombardovací perut' RAF. *Ždánický zpravodaj* [online]. 2020, (1), 26 [cit. 4. 11. 2021]. Dostupné z: http://www.muzdanice.cz/assets/File.ashx?id_org=19496&id_dokumenty=4304

NAJMAN, Zdeněk, Tomáš ROTBAUER a Anna STARÁ. Josef Šuma. Ida Marie Šumová. In: NAJMAN, Zdeněk, Tomáš ROTBAUER a Anna STARÁ. *Českoslovenští letci v RAF: litoměřický region*. [Ústí nad Labem]: Severočeská vědecká knihovna spolu se Severočeským klubem spisovatelů, 2010, [63–65]. ISBN 978-80-7055-174-5.

PROCHÁZKA, Ivan. Seznam čs. žen sloužících v oddílech ATS, WAAF a WRNS za 2. světové války. In: PROCHÁZKA Ivan. *A královskou korunu měly. Stručný pohled na službu čs. žen v jednotkách britské armády za 2. světové války*. Praha: Ministerstvo obrany ČR – VHÚ Praha, 2016, s. 186–187. ISBN 978-80-7278-679-4.

PROCHÁZKA, Ivan. Československé ženy ve Women's Auxiliary Air Force (WAAF). In: *Royal Air Force Museum* [online]. Londýn: Royal Air Force Museum, ©2020 [cit. 4. 11. 2021]. Dostupné z: <https://www.rafmuseum.org.uk/research/online-exhibitions/czechoslovak-squadrons-in-raf/czechoslovak-women-in-the-womens-auxiliary-air-force-ch/>

VÁVROVÁ, Milada. Rosničkářka. In: VÁVROVÁ, Milada. *Vojáci v sukních*. Jihlava: Vávrová Milada, c2001, s. 110–111.

ZAPOMENUTÍ ČESKOSLOVENŠTÍ HRDINOVÉ 2. ODBOJE. [Ida Marie Sudická...] In: *Facebook* [online]. 14. 3. 2019 [cit. 4. 11. 2021]. Dostupné z: https://m.facebook.com/937303346294853/photos/a.1380509108640939/2763624470329389/?type=3&se_imp=2EJdidaNWoEaxyVPX

Personální bibliografie:

<https://www.svkul.cz/wp-content/uploads/2022/01/Sumova-bibl.pdf>